

opr. 4.XII 100
— ESE

Bogdan Chramowski

Golynia
Lw. 1.

+

Schulz Leon Pawel

M: 1066/1817 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Schulz Leon Paweł.....

J-M-1066/1814 Pom.....

Gdynia Lw. J.....

I./1. Relacja *k 2 s. 1-2*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k 1 s 1*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 10*

VI *Fotografia - lista ikonografii*

1/1. Relacja - Schulz Leon P.

1. Biogram - relacja autorstwa Bogdana
Chramowskiego, napis

k. 25. 1-2

1
II cz

Schulz Leon Paweł /1921-1943/7/ 1944 /7/ /, pracownik Ekspozytury "Zachód" Oddziału II Związku Jaszczurczego.

Ur. 6.10.1921 r. w leśniczówce "Łukomie" ^{"Hohenkamp"} /d.pow. Chojnice/, syn Leona i Weroniki z d. Stanisławskiej. Ojciec był leśniczym. W 1935 r. przeniósł się wraz z rodziną do Gdyni, gdzie zamieszkał w leśniczówce w dzielnicy Grabówek przy ul. Morskiej Nr 116 lub 118. W 1938 r. ukończył Gimnazjum Jezuitów w Gdyni-Orłowie, a następnie rozpoczął naukę w Szkole Morskiej na Wydziale Mechanicznym. Na początku okupacji został aresztowany i osadzony w obozie jenieckim II D ^{Borne} /Grossborn/, skąd udało mu się zbiec. Po powrocie do Gdyni, w czerwcu 1941 r. podjął pracę w Deutsche Werke Kiel-Werk Gotenhafen, w charakterze montażysty maszyn. W październiku 1941 r. zwerbowany przez Stefana Hensla do Ekspozytury "Zachód" Oddziału II Związku Jaszczurczego. Od grudnia t.r. współpracował z Janem Tomankiem przekazując informacje z portu. Wykładał także mapy i dokumenty dotyczące floty niemieckiej. Wszelkie obserwacje prowadził w myśl instrukcji dostarczonej przez S. Hensla, kierującego Ekspozyturą "Z" w Gdyni. M.in. sporządzał meldunki zawierające dane techniczne "Grafu Zeppelina", "Admirała Hippera" i "Gneisenau". Zdo- był również szkice z rozmieszczeniem poszczególnych jednostek w stoczni gdyńskiej. Meldunki wywiadowcze przekazywał np. S. Henslowi w swoim mieszkaniu przy ul. Morskiej. Odbywały się tam też spotkania gdyńskiej grupy ZJ. Aresztowany 20.04.1942 r. w domu. Podczas rewizji gestapo poszukiwało meldunków i planów okrętów oraz szkiców ze stoczni. Po krótkim pobycie w areszcie na Kamiennej Górze w Gdyni został przewieziony do Berlina. Ojciec jego jeździł tam kilkakrotnie na widzenie. Początkowo sprawę miał rozpatrywać Trybunał Naro-

dewy, który 2.07.1942 r. uznał go winnym "zdrady głównej" i "zdrady tajemnic Państwowych". Następnie całą sprawę przekazano do Sądu Wojennego Rzeszy. Obroncą z urzędu był adwokat Wilhelm Steck. W dniu 20.11.1942 r. /pierwsza rozprawa odbyła się 23.10.1942 r./ wraz z grupą S.Hansa skazany został na karę śmierci. Jesienią 1943 r. najwyższy wymiar kary zamieniono na pobyt w karnej kompanii Wehrmachtu /posiadał III grupę Niemieckiej Listy Narodowościowej/. Po przeszkoleniu w garnizonie berlińskim skierowano go na front wschodni. Przebywał w okolicach Równego-Kowla, skąd wysłał dwa listy, w których pisał o nawiązaniu kontaktu z miejscową ludnością. Wpominiał też, iż wróci po wojnie. Korespondencja urwała się jesienią 1943 r. W listopadzie gestapo gdyńskie szukało go w rodzinnym domu. Wzywano także ojca do Prezydium Policji. Wydane drugi nakaz aresztowania, co było dowodem, iż zdezerterował. Dalsze losy nie są znane.

Archiwum Głównej Komisji Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polakom, Akta Sądu Wojennego Rzeszy, sygn.: M-6; Archiwum Muzeum Stutthof, Dokumenty Związku Jaszczurczego, sygn.:Z-II-3-2, Z-II-3-6, relacje; Archiwum Pomorskie Armii Krajowej, Kartoteka Inspektoratu Gdyni; Chrzanowski B., Związek Jaszczurczy i Narodowe Siły Zbrojne na Pomorzu w latach 1939-1947 /w druku/; Teresiński L., O działalności Sądu Wojennego Rzeszy w okresie drugiej wojny światowej, "Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich" 1972, t.XXIV, s.196 /tutaj jako miejsce urodzenia wymieniono jedynie:

Hohenkamp
"Hohenkamp"/.

Bogdan Chrzanowski

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Schulz Leon P.

1. Chrusanowski B., biogram „Schulz Leon Paweł”,
[w:] Słow. biograficzny konspiracji
pomorskiej 1939-1945, Toruń 1997,
cz. 3, s. 154-155, kserokop. k. 1 s. 1

Schulz Leon Paweł (1921–1944?), pracownik Ekspozytury „Zachód” wywiadu Związku Jaszczurczego.

Urodzony 6 X 1921 r. w leśniczówce Łukomie — „Hohenkamp”, pow. Chojnice; syn Leona, z zawodu leśnika i Weroniki z d. Stanisławskiej. W 1935 r. przeniósł się wraz z rodziną do Gdyni, gdzie zamieszkał w leśniczówce w dzielnicy Grabówek przy ul. Morskiej nr 116 lub 118. W 1938 r. Schulz ukończył Gimnazjum Jezuitów w Gdyni–Orłowie, a następnie rozpoczął naukę w Szkole Morskiej na Wydziale Mechanicznym. Na początku okupacji został aresztowany i osadzony w obozie jenieckim II D Borne–Grossborn, skąd udało mu się zbiec. Po powrocie do Gdyni, w czerwcu

1941 r. podjął pracę w charakterze montażysty maszyn w Deutsche Werke Kiel–Werk Gotenhafen. W październiku 1941 r. został zwerbowany przez Stefana Hensla do Ekspozytury „Zachód” wywiadu Związku Jaszczurczego. Od grudnia tegoż roku współpracował z Janem Tomankiem przekazując informacje z portu; wykradał także mapy i dokumenty dotyczące floty niemieckiej. Wszelkie obserwacje prowadził w myśl instrukcji dostarczonej mu przez Hensla, kierującego Ekspozyturą „Z” w Gdyni. Między innymi sporządził meldunki zawierające dane techniczne „Grafa Zeppelina”, „Admirala Hippera” i „Gneisenau”. Zdobył również szkic z rozmieszczeniem poszczególnych jednostek w stoczni gdyńskiej. Meldunki wywiadowcze przekazywał Henslowi w swoim mieszkaniu przy ul. Morskiej. Odbyty się tam też spotkania gdyńskiej grupy ZJ.

154 SB Z Pom. 1939-1945, pod red.
A. Zakrzewskiej i S. Zawadzkiej,
Tomu 1997/23

Aresztowany został w domu dnia 20 IV 1942 r. Podczas rewizji gestapo poszukiwano meldunków i planów okrętów oraz szkiców ze stoczni. Po krótkim pobycie w areszcie na Kamiennej Górze w Gdyni został przewieziony do Berlina. Ojciec jego jeździł tam kilkakrotnie do niego na widzenie. Początkowo sprawę miał rozpatrywać Trybunał Narodowy, który 2 VII 1942 r. uznał go winnym „zdrady głównej” i „zdrady tajemnic państwowych”. Następnie całą sprawę przekazano do Sądu Wojennego Rzeszy. obrońcą z urzędu był adwokat Wilhelm Steck. W dniu 20 XI 1942 r. na kolejnej rozprawie (pierwsza rozprawa odbyła się 23 X 1942 r.) skazany został wraz z uczestnikami grupy Hensla na karę śmierci. Jesienią 1943 r. najwyższy wymiar kary zamieniono mu na pobyt w karnej kompanii Wehrmachtu (posiadał III grupę Niemieckiej Listy Narodowościowej). Po przeszkoleniu w garnizonie berlińskim skierowano go na front wschodni. Przebywał w okolicach Równego–Kowla. Wysłał stamtąd dwa listy, w których pisał o nawiązaniu kontaktu z miejscową ludnością. Wspominał też, iż wróci po wojnie. Korespondencja urwała się jesienią 1943 r. W listopadzie gestapo gdyńskie szukało go w rodzinnym domu. Wzywano także ojca do Prezydium Policji. Wydano drugi nakaz aresztowania, co było dowodem, iż zdezerterował. Dalsze losy nie są znane.

AGKBZpNP, Akta Sądu Wojennego Rzeszy, sygn.: M–6; AMSt., Dokumenty Związku Jaszczurczego, sygn.: Z–II–3–2, Z–II–3–6, relacje; AP AK, Kartoteka Insp. Gdynia; Ch r z a n o w s k i B., *Związek Jaszczurczy i Narodowe Siły Zbrojne w latach okupacji hitlerowskiej*, [w:] *Pom. org. konsp. poza AK...*, s. 97–111; T e r e s i ń s k i L., *O działalności Sądu Wojennego Rzeszy w okresie drugiej wojny światowej*, Biuletyn GKBZH 1972, t. XXIV, s. 196 (tu jako miejsce urodzenia wymieniono jedynie: „Hohenkamp”).

Bogdan Chrzanowski

T.M: 1066/1817 Pom.

Golynia

Schulz Leon Paweł

✓ - Karty informacyjne
- wypisy ze śródek
k. 10

Schultz Leon

Sygn leimiergo z Grabowie

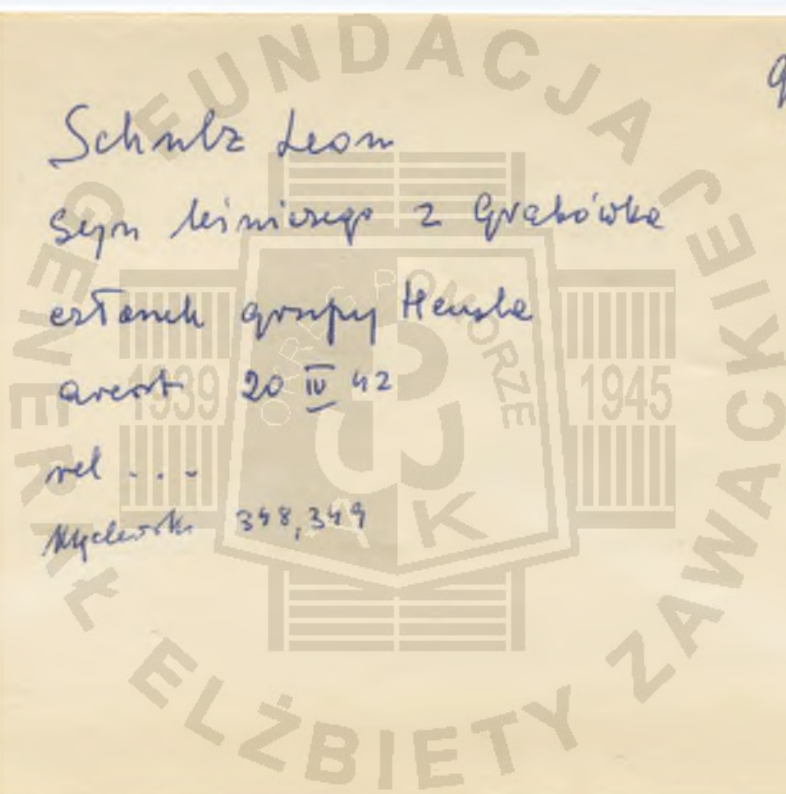
estamki grupy Heuste

arest 20 10 42

rel . . .

Mycelwki 348, 349

Gdyńsk¹
25

Gdynia

2

Schulz Leon, ur. 6.2.1911, ul. Mickiewicza 1036
Gdynia, amatorski 20.12.1942 r.
Klasyfikacja na konkurs imienia

Wielanowski str. 175

Gdynia
27

Schulz Leon

Przeznaczony do wosp.
przez A. Eljeswicze

1976. T. A. Eljeswicz

JMM-94

Gdynia

4

Szule Leon
m

tel. 483

Zaproszony pmer S. Henst'a
Przynosi plany łodzi podwodnych
(dokad?) pmtary wst plany Stef.
Henstowi. Straszona w 20.04.42
pmer Gtaps.

SZULZ L.

GDYNIA ZJ

Wskutek aresztowań w marcu i kwietniu 1942 w ZJ zatrzymano prawie wszystkich członków grupy wywiadowczej S.Hensla. Aresztowanych przewieziono do Berlina. Stanęli oni przed Sądem Wojennym Rzeszy. Na śmierć skazani zostali: S.Hensel, S.Czerwik, L.Szulz, J.Tomanek, C.Kałek, Z.Narojek, M.Sauer, B.Niedens, Helena Hensel (20.XI.1942r.). H.Hensel wyrok złagodzono, a L.Szulza wysłano do kompanii karnej na front wschodni, gdzie zginął. H.Skarżyńska otrzymała 3 lata obozu karnego, a Ł.Jędrzejczak 2,5 roku więzienia. Pozostałych członków grupy osadzono w obozach koncentracyjnych. Wyroki wykonano w 1943r.

B.Chrzanowski, Działalność ZJ-NSZ, [w:] Walka podziemna..., s. 253-254.

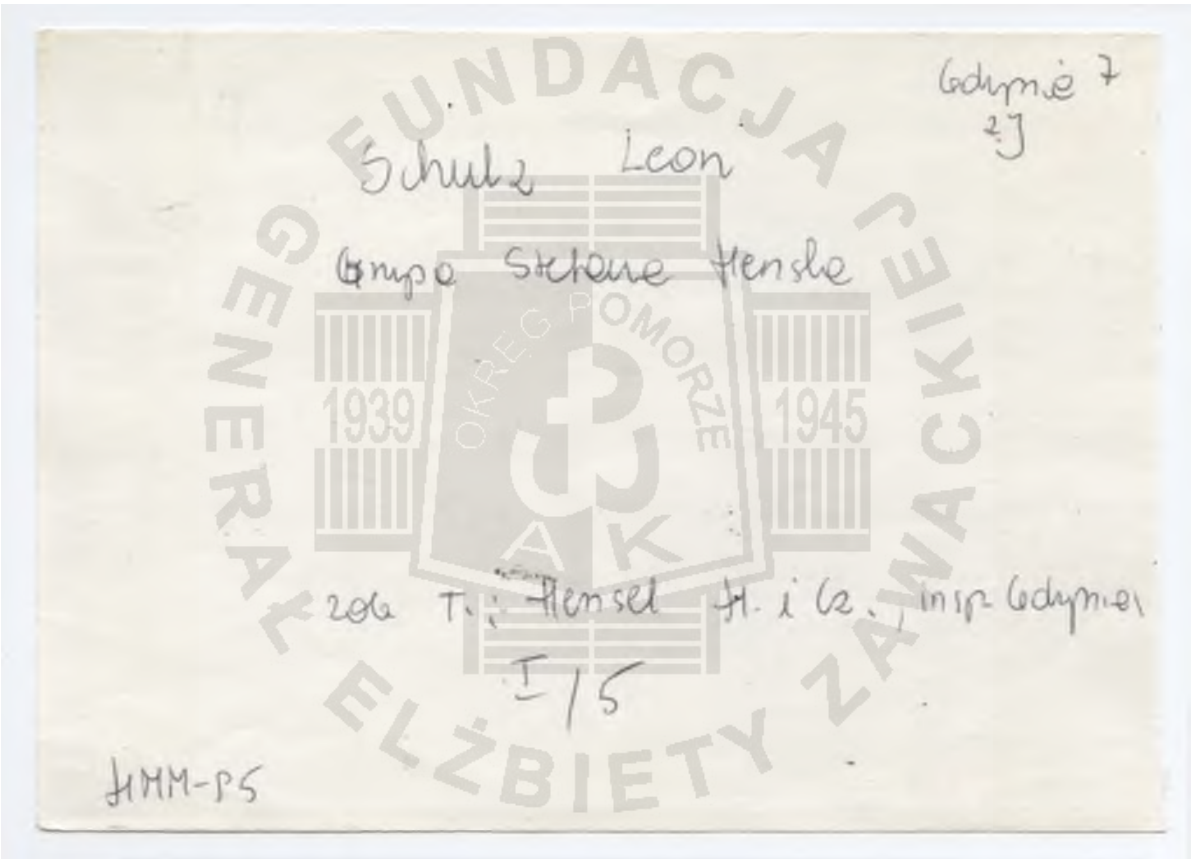
MGr'94

SZULZ LEON

6
Gdynia ZJ
wywiad

Członek gdyńskiej siatki wywiadowczej ZJ obejmującej wywiad wojskowy i przemysłowy na terenie portu i stoczni w Gdyni. Kierownikiem siatki był Stefan Hensel od jesieni 1941r. Aktywnymi współpracownikami S.Hensla byli: Helena, Czesława i Bernard Henslowie, Halina i Stanisław Strzeleccy, Halina Barczak (Neumann), Krzysztof Nierzwicki, Brunon Niedens-Nierzwicki (brat Krzysztofa), Irena Piotrowska, Irena Lost, Franciszek Gburek, Leon Szulz, Bronisława i Antoni Fischerowie z Bydgoszczy, Czesław Kałek, Antoni Czerwik, Edmund Czar-kowski, Jan Tomanek (uczeń Szkoły Morskiej), prof. muzyki Marian Sauer, Lucjan Jędrzejczak, Helena Mackowiak i jej siostra Stefania Przybył mieszka-jące w Berlinie. Łącznikami między Gdynią i War-szawą byli: Zenon Narojek, E.Konieczny ("Maksio") i Halina Skarżyńska. Do Warszawy jeździli: S.Hen-sel, E.Eliaszewicz, E.Konieczny. Członkowie wywia-du ZJ zbierali informacje o produkcji stoczni, ru-chu okrętów, przemyśle zbrojeniowym oraz o nastro-jach ludności polskiej i niemieckiej. Rejestrowano też nazwiska funkcjonariuszy hitlerowskich. Grupa ta miała kontakt z wywiadem ZWZ zarówno w Gdyni, jak i w Warszawie z grupą K.Wickiego i A.Wiensa-Wis-niewskiego (KG AK).
B.Chrzanowski, Działalność ZJ-NSZ, [w:] Walka podziemna..., s. 252-253.

MGr'84

Schulz Leon

Gdynie 7
23

Grupa Szkolna Hensle

1939

1945

zob. T.: Hensel H. i Cz. in sp. Gdynia

I/5

JMM-PS

Gdynie - Związek Janczycy

Szulec Leon

Skonczył przed wojną I rok szkoły Montelji-Driet
mechanicznej. Zaprzyjęzony do organizacji

Związek Janczycy przez M. Hensta.

Zbiorek plany Tychi podrodany, sekcjom
pracował przybywał

[zob. ni. Heleny Neumann z d. Barack]

Arystonemu 20.04. 1942 r. Wykreślony
do Berlina (m. in. z Henstem, Barack
Strzedny)

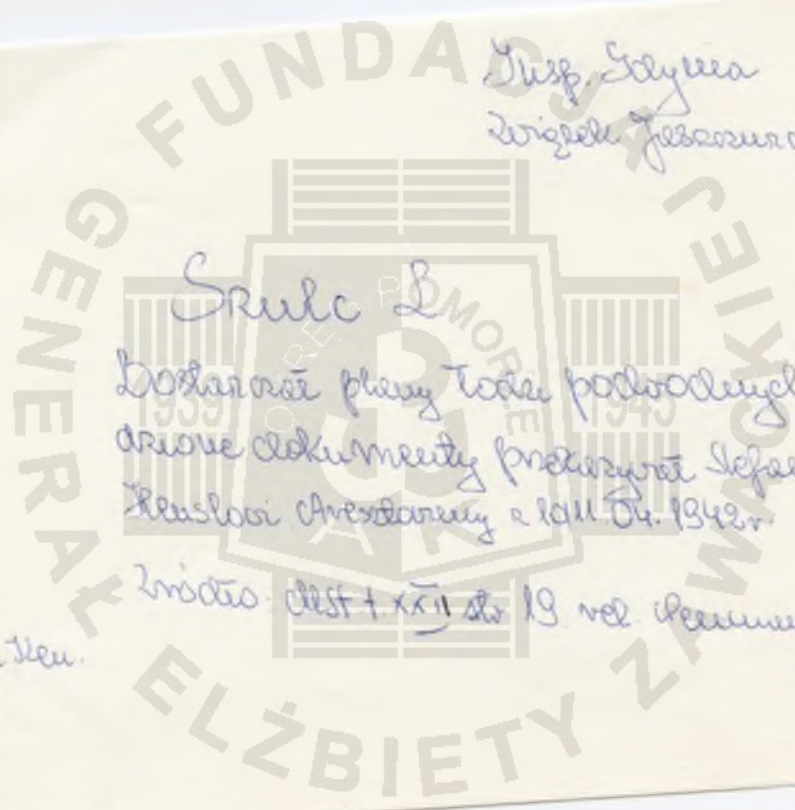
ga

Muz. Glyka
Zvezda Jessozovoy

Skule B

Dostavraj plasy todu podvodnyh vykna-
dovne dokumenty praznyat Stefanov
Kraslavi Avendovny a lall. Ov. 1342r.

u. Ken.
Zvidio. dlet + xxi do 19 vel. i kraslavi Stefanov

Schulz (Skulz) Leon

Gdyńia¹⁰
Lec. Jasuz.

206. Chrusnowski Docten,
Ziiglek Jasuzowicy i Narodowe
Sity Zbrojne na Pomorcu
1939-1947, Torun 1997, s. 34-35,
55, 58, 136-137

M. VIII/14

Szmulz Leon Paweł

